

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W GDAŃSKU

RP.0441/129/40/1/2022

Gdańsk, dnia 28 lipca 2022 r.

Pan
Tomasz Urbański
Pełniący Funkcję Wójta Gminy Tczew
ul. Lecha 12
83 – 110 Tczew

Szanowny Panie Wójcie,

w odpowiedzi na Pana wniosek z dnia 19 lipca 2022 r., doręczony do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku za pośrednictwem platformy *ePUAP* w tym samym dniu, dotyczący dopuszczalności sfinansowania z dochodów gminy pochodzących z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 i art. 18¹ z dnia 26 października 1982 r. ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz z dochodów z opłat określonych w art. 11¹ tej ustawy, zakupu alkomatów dla komendy powiatowej policji celem kontroli stanu trzeźwości kierowców, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

We wstępie wskazać należy, że realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, w świetle przepisów ustawy *z o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, jest zadaniem własnym gminy.

Z treści przepisu art. 4¹ ust. 2 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* wynika, że realizacja przez gminy zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu jest prowadzona w postaci **gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych**, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. **Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych**, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub przez inną jednostkę wskazaną w tym programie.

Zadania gminy, które znajdują odzwierciedlenie w powyższym programie, zgodnie z przepisem art. 4¹ ust. 1 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, obejmują **w szczególności**:

- 1) **zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;**
- 2) **udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;**
- 3) **prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;**
- 4) **wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;**
- 5) **podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;**
- 6) **wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.**

Katalog zadań, o których mowa w wyżej powołanym przepisie art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ma charakter otwarty, o czym przesądza użycie przez ustawodawcę sformułowania „w szczególności”. Programem tym można zatem objąć również inne zadania, aniżeli te, które zostały ujęte w tym przepisie.

Zgodnie natomiast z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację:

- 1) *gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z 29.7.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;*
 - 2) *zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 o przeciwdziałaniu narkomanii*
- i nie mogą być przeznaczane na inne cele.

Z powyższego wynika, że zadania, o których mowa w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, mają charakter obligatoryjnych zadań własnych gminy. Środki pozyskane z omawianych opłat stanowią uzupełniające źródło finansowania realizacji zadań, co nakazuje je wiązać z określonymi działaniami (przedsięwzięciami) ujętymi w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z wyżej powołanych względów ocena dopuszczalności sfinansowania zakupu alkomatów dla komendy powiatowej policji celem kontroli stanu trzeźwości kierowców wymaga odwołania się do treści obowiązującego w gminie programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z literalnego brzmienia art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wprost bowiem wynika, że dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów

alkoholowych mogą zostać przeznaczone wyłącznie na cele wskazane w tym programie. Nie jest zatem dopuszczalne wykorzystanie dochodów pochodzących z tych opłat na dowolne cele związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Tymczasem z regulacji zawartych w załączniku do uchwały nr XL/340/2021 Rady Gminy Tczew z dnia 17 listopada 2021 r. w *sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Gminie Tczew na rok 2022*, zdaniem tut. Izby, w żaden sposób nie wynika, że realizacja zadań określonych w tym programie miałyby odbywać się poprzez finansowanie zakupu alkomatów dla komendy policji.

W wyżej powołanym programie wymieniono bowiem następujące zadania:

- 1) **zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin**, którego realizacja odbywa się poprzez:
 - a) przedstawianie osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom możliwości pomocy,
 - b) przyjmowanie wniosków o leczenie odwykowe osób nadużywających alkohol,
 - c) współpraca z biegłymi sądowymi w zakresie orzecznictwa w sprawie uzależnienia od alkoholu,
 - d) kierowanie do sądu wniosków o przymusowe leczenie odwykowe;
- 2) **udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej**, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, którego realizacja odbywa się poprzez:
 - a) realizację programu opiekuńczo-wychowawczego w ramach funkcjonowania świetlic opiekuńczo – wychowawczych przy szkołach na terenie gminy, w których realizowane są zadania edukacyjne (w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości w nauce) i zagospodarowujące czas wolny, w tym zakup artykułów do paczek mikołajkowych (świątecznych) dla dzieci uczęszczających na zajęcia w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych,
 - b) współpracę z innymi instytucjami, tj. Policją GOPS, GKRPA, Sądem, PCPR, Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 3) **prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii**, w szczególności dla dzieci i młodzieży, którego realizacja odbywa się poprzez:
 - a) realizację programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach na terenie gminy Tczew,
 - b) promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia poprzez:
 - realizację pozalekcyjnych zajęć sportowych,
 - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży (tym kolonie profilaktyczne),
 - namioty profilaktyczne na imprezach gminnych,
 - c) zakup materiałów profilaktycznych (edukacyjnych) w celu rozpowszechniania ich wśród uczniów, nauczycieli, rodziców i sprzedawców alkoholu (plakaty, broszurki, filmy itp.),
 - d) realizację innych zadań wynikających z potrzeb samorządu gminy.

Zdaniem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku analiza treści ww. programu nie wskazuje na to, że wyżej przedstawiony katalog zadań swoim zakresem przedmiotowym

obejmuje zakup alkomatów dla komendy powiatowej policji celem kontroli stanu trzeźwości kierowców.

W wyżej powołanych względów, w ocenie tut. Izby, wykorzystanie dochodów z ww. opłat na ten cel pozostawałoby w sprzeczności z postanowieniami ww. uchwały oraz w konsekwencji z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że jest to jedynie stanowisko Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku, która nie posiada uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa.

Z poważaniem

Signature Not Verified

Dokument podpisany przez
Luiza Budner - Iwanicka; RIO
w Gdańsku
Data: 2022.07.28 15:22:58
CEST

Luiza Budner - Iwanicka
Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Gdańsku

Do wiadomości:

- 1) członkowie Kolegium w/m,
- 2) Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej w/m,
- 3) Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w/m.

Publikacja:

Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.